

Каретна Ольга Олександрівна
Милосердна Ірина Михайлівна
Ігнат'єва Ірина Ігорівна

Роль та особливості інформаційно-комунікаційних технологій у взаємодії органів державної влади з громадянським суспільством

УДК 004.738.5:323.2
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-5.9>

Каретна Ольга Олександрівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри соціології
Національного університету
«Одеська юридична академія»
вул. Фонтанська дорога, 23, Одеса,
Україна

Милосердна Ірина Михайлівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національного університету
«Одеська юридична академія»
вул. Фонтанська дорога, 23, Одеса,
Україна

Ігнат'єва Ірина Ігорівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри соціології
Національного університету
«Одеська юридична академія»
вул. Фонтанська дорога, 23, Одеса,
Україна

У статті проаналізовані роль та особливості інформаційно-комунікаційних технологій у забезпеченні та відкритості взаємодії органів державної влади з громадянським суспільством у сучасних умовах. Кінець ХХ – початок ХХІ століть – це період стрімкого розвитку новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, які в умовах технологічного розвитку людства виступають каталізатором радикальних змін у житті суспільства, змінюючи тим самим традиційні уявлення про політичні та культурні цінності людства.

Інформаційно-комунікаційні технології виступають невід'ємним елементом функціонування сучасного суспільства, від яких залежить не тільки розвиток науки і техніки, а й демократії. У свою чергу однією з необхідних передумов сталого демократичного розвитку є прозора та відкрита влада, яка є запорукою здійснення ефективної політики. Тому в сучасних демократичних державах продовжується впровадження концепції відкритого урядування.

Реалізація концепції відкритого урядування можлива на основі дотримання під час здійснення державних повноважень і функцій таких принципів: принципу інформаційної відкритості, принципу зрозумілості, принципу залучення громадського суспільства, принципу підзвітності.

Одним з інструментів відкритості влади є електронне урядування, яке забезпечує нові форми комунікації між громадянами, бізнесом та владою, безперешкодний доступ до публічної інформації сприяє участі громадян у виробленні та впровадженні державних рішень, наданні більш якісних послуг.

В українській системі взаємодії органів державної влади та громадськості можна виділити дві інформаційно-комунікативні системи: внутрішню (комунікації, що забезпечують взаємодію суб'єктів різних рівнів управління, підрозділів, посадовців шляхом налагодження комунікаційних каналів у процесі особливих контактів, обміну документацією, функціонування електронних засобів зв'язку) і зовнішню (комунікації з органами влади різного рівня, які знаходяться в системі підпорядкування один одному, наприклад, для районних державних адміністрацій – обласні державні адміністрації, для облдержадміністрацій – виконавчі органи центрального рівня, а також різні групи громадськості).

Ключові слова: комунікація, інформаційно-комунікаційні технології, взаємодія, державно-управлінська діяльність, е-урядування.

Вступ. У сучасних умовах розвитку та функціонування суспільства роль інформаційно-комунікаційних процесів збільшується, а актуальність їх дослідження зумовлюється як необхідністю комплексного аналізу феномену, так і виокремленням особливостей їх реалізації в українському континуумі. У сучасному українському суспільстві діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування трансформується в напрямі якісних змін за рахунок використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Підвищення ефективності державного управління за допомогою сучасних інформаційних технологій не викликає сумніву, адже використання автоматизованих систем підвищить якість та швидкість обробки та передачі інформації, потік якої постійно зростає. Також інформаційно-комунікаційні процеси забезпечують активну та рівноправну участь нашого суспільства в процесах інформаційної та економічної інтеграції разом з іншими державами. Все це зумовлює необхідність комплексного аналізу комунікативної інтеракції влади та суспільства в умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Дослідженню проблем комунікації та інформаційно-комунікаційних технологій присвячені роботи Н.І. Білана, В.Г. Мазур, С.М. Луценко, В.Б. Томлін-Тотаренко та ін. Слід підкреслити значний внесок у дослідження інформаційно-комунікаційних процесів у сфері державного управління праць С.М. Квіта, О.П. Дубас, С.Б. Жаденко, О.Г. Череп, Є.О. Романенко, Д.А. Терещенко тощо.

У статті здійснено комплексний аналіз та узагальнення уявлень щодо взаємодій органів державної влади із суспільством в умовах розвитку інформаційних технологій на прикладі українського досвіду.

Мета та завдання. Метою статті є аналіз сутності та специфіки комунікацій та концептуалізація інформаційно-комунікаційних технологій як показника розбудови відкритого сучасного демократичного суспільства. Досягнення поставленої мети зумовило постановку та вирішення таких завдань: здійснити аналіз поняття «інформаційно-комунікаційні технології»; здійснити аналіз е-урядування та його особливостей в умовах впровадження інформаційно-комунікаційних технологій; проана-

лізувати особливості інформаційно-комунікаційних технологій у забезпеченні відкритості взаємодії органів державної влади з громадянським суспільством.

Результати. Сьогодення характеризується становленням та розвитком відкритого, цивілізаційного суспільства, з'являються принципово нові форми спілкування та комунікації, які засновані на соціальному та особистому партнерстві, конкуренції на правових та соціальних основах формальної рівності громадян суспільства та на раціональному врегулюванні суспільних відносин. Сучасне інформаційне суспільство характеризується постійним збільшенням комунікаційних відносин.

На думку Д. Белла, «знання та інформація стають стратегічними ресурсами та агентом трансформації постіндустріального суспільства. Бурхливе протікання суспільних змін здійснюється за посередництвом специфічних технологій, що неминуче ставить перед суспільством складні політичні проблеми <...> Інформація – це влада. Доступ до інформації є умовою свободи» [4, с. 61].

Дослідження інформаційно-комунікаційних технологій та їх ефективності у сфері публічного управління необхідно здійснити передусім через аналіз сутності таких понять, як «комунікація», «інформаційно-комунікаційні технології».

Термін «комунікація» (від лат. communicatio) з'явився в науковій літературі на початку ХХ ст. Один із засновників американської соціології Ч. Кулі розглядав комунікацію як механізм, за допомогою якого стає можливим існування і розвиток міжлюдських відносин, до котрого входять жести, міміка, спілкування, тон голосу, слова, письменність, телеграф, телефон тощо [13, с. 35]. Зміст поняття «комунікація» змінюється одночасно з розвитком та ускладненням технічних засобів передачі повідомлень, глобалізацією і дедалі більшою інформатизацією світового суспільства. Отже, комунікація представляє собою процес взаємодії людей або груп, що передбачає активний зворотній зв'язок між учасниками спілкування, обміном інформацією, яка фіксується в матеріалізованому механізмі знаків.

Кінець ХХ – початок ХХІ століття – період стрімкого розвитку новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), які в умовах технологічного розвитку людства виступають каталізатором радикальних змін у житті суспільства, змінюючи тем самим традиційні уявлення про цінності людства. У результаті цих глобальних змін ми можемо бачити, як відбувається поступовий перехід до інформаційного суспільства, в якому визначна роль належить інформації та знанням.

У сучасному суспільстві простежуються тенденція зростання ролі інформаційно-комунікаційних технологій у соціально-політичній та економічній сферах загалом та в державному управлінні зокрема.

Формування і відтворення владно-управлінських відносин та інститутів можливо тільки за умов ефективної публічної комунікації як форми взаємодії суб'єктів і об'єктів управління. Серед визначальних властивостей і ознак комунікації зазначимо такі: наявність двох або більше учасників комунікативного процесу, що володіють єдиним способом передачі інформації, ситуація, яку учасники намагаються осмислити, набір символів (тексти, слова або жести), за допомогою яких передається зміст ситуації [13, с. 515].

Як зазначав К. Дойч, державно-управлінську комунікацію слід розглядати як «нервову систему державного управління», оскільки вона є визначальним фактором, зумовлюючи поведінку та діяльність людей у процесах формування та реалізації державної політики. Найбільш деталізований зміст державно-управлінської комунікації було запропоновано Р.-Ж. Щварценбергом, під якою він розумів «процес передачі політичної системи до іншої, та між політичною системою та соціальною системою <...> йде безперервний процес обміну інформацією між індивідами та групами на всіх рівнях» [7, с. 1].

Процес публічної управлінської комунікації містить складники, типові для будь-якого комунікативного акту, зокрема: суб'єкт – комунікатор (орган державного управління різних рівнів), саме повідомлення, об'єкт – реципієнт або одержувач (суспільство в цілому), канали поширення інформації, канали зворотного зв'язку, процес кодування/декодування інформації [13, с. 515].

Особливий інтерес у контексті дослідження структури державно-управлінської комунікації становить концепція канадського вченого Дж. Томсона, в межах якої ним було розроблено складну структуру ІКТ у сфері державно-управлінської діяльності, складниками якої виступають:

1. Семантичний (розкриває залежність процесів передачі інформації та виникнення комунікації між суб'єктами від уживаних знаково-мовних форм). Саметому органи державної влади у своєму арсеналі мають володіти такими інституційними структурами, які б запроваджували відповідні мовні форми, для подолання протиріч між спеціалізованими та неспеціалізованими споживачами урядової інформації.

2. Технічний (включає різні технічні засоби, які забезпечують реалізацію інформаційно-комунікативних процесів) є важливим складником інформаційної діяльності органів державної влади, оскільки вони мають володіти необхідною кількістю каналів для поширення офіційної інформації у формі мовних (брифінгів, інтерв'ю керівників) паперових (урядові бюлетені, публікації в газетах і журналах), візуальних та електронних (канали державного телебачення, національні та регіональні системи зв'язку), які забезпечують безперебійну комунікацію зі своїми громадянами.

3. Інфлуєнтальний (забезпечує ступінь впливу інформації на людську свідомість) рівень інформаційно-комунікативної діяльності держави визначає джерела, передумови та фактори ефективності функціонуючих на інформаційному ринку ідей та уявлень про систему державного управління.

Що стосується інформаційних технологій, то під ними можна розуміти сукупність сучасних електронних технологічних засобів і програмного забезпечення, а також організаційних форм і методів їх застосування в інформаційній роботі, яка спрямована на ефективне використання інформаційних ресурсів [14].

Нові ІКТ мають ряд переваг порівняно з традиційними інформаційними технологіями, які полягають у: переведенні інформаційного обміну на безпаперовий рівень, прискорюють підготовку документів, підвищують якість оформлення, автоматизують більшість функцій в інформаційних і комунікаційних процесах, перетворюють масиви документів у інформаційні ресурси розвитку й вирішення складних проблем життєдіяльності суспільства.

Органи державної влади, використовуючи переваги нових ІКТ, мають можливість створювати якісно нові способи взаємодії між собою та громадянами, підвищуючи, таким чином, ефективність управління в цілому. Використання ІКТ в органах влади дозволяє здійснювати надання державних послуг населенню й бізнесу через Інтернет, збільшувати доступ до державної інформації, встановити прозорість прийнятих рішень через постійний діалог із громадськістю і, як результат, розвиток демократичної, інформаційно відкритої для населення держави [12, с. 61–62].

Отже, основною метою використання інформаційних технологій у державному управлінні є підвищення ефективності механізмів даного управління на основі створення загальної інформаційно-технологічної інфраструктури, що включає державні інформаційні системи, ресурси та засоби, що забезпечують їх функціонування, взаємодію між собою, населенням і організаціями в рамках надання державних послуг. У зв'язку з цим державна політика у сфері використання сучасних ІТ покликана забезпечити координацію діяльності органів державної влади зі створення державних інформаційних систем і підвищення ефективності бюджетних витрат у цій сфері [10, с. 227–228].

У даному випадку ІКТ виступають невід'ємним елементом функціонування сучасного суспільства, від яких залежить не тільки розвиток науки і техніки, а й демократії, оскільки однією з необхідних передумов сталого демократичного розвитку є прозора та відкрита влада, яка є запорукою здійснення ефективної політики та спроможна створити реальний громадський контроль, забезпечення прав людини та громадянина і зміцнення довіри громадян до влади. Тому в сучасних демо-

кратичних державах продовжується впровадження концепції відкритого урядування.

Слід зазначити, що концепція відкритого урядування запозичена з ідеї «відкритого управління» в бізнесі, автором якої вважають американського менеджера Дж. Стека. Вперше на державному рівні термін «відкрита держава» був запропонований герцогом Ланкастером у 1993 році, й він мав такий зміст: «відкрита держава – це частина ефективної демократії. Громадяни повинні мати адекватний доступ до інформації та аналізу, на основі яких держава працює» [3].

Одним з інструментів відкритості влади є електронне урядування (далі – е-урядування), яке забезпечує нові форми комунікації між громадянами, бізнесом та владою, безперешкодний доступ до публічної інформації сприяє участі громадян у виробленні та впровадженні державних рішень, наданні більш якісних послуг.

Фахівцями з Європейської комісії електронний уряд визначається як: «застосування ІКТ у державному управлінні в поєднанні з організаційними змінами і новими навиками державних службовців з метою підвищення якості державних послуг і демократичних процесів, зміцнення підтримки політики держави» [8, с. 8].

У науковій дискусії про е-урядування фахівці вказують на те, що сама ця концепція вже і є концепцією взаємодії і новою формою в співпраці держави та громадян в інформованому суспільстві. З огляду на це навіть виокремлюють декілька класифікацій взаємодії, які відбуваються в е-урядуванні. Виділяють декілька основних видів (секторів) взаємодії: G2C (уряд – громадянин), G2G (уряд – уряд), G2B (уряд – бізнес). Деякі дослідники додають ще четвертий вид (сектор) взаємодії G2E (уряд – держслужбовці). Ще інші додають і окремий п'ятий вид (сектор) взаємодії C2G9 (громадяни – уряд), акцентуючи увагу саме на цьому виді взаємодії з урядом.

Отже, можна виділити три чітко виокремлені сектори взаємодії: між органами державного управління (G2G), між державою і бізнесом (G2B) і між державою та громадянами (G2C). Якщо говорити про сектори електронної взаємодії, то саме вищезазначені три сектори (держава, бізнес, суспільство) можна віднести і до простору електронної взаємодії [8, с. 9–10].

А.А. Асанова зазначає, що як механізм державного управління електронний уряд виконує роль засобу суспільного самоуправління, який припускає інтерактивність і безперервність взаємодії громадян і держави, наявність громадського контролю за діяльністю органів влади. За останні декілька років активізувалась практика звернення громадян до органів публічного управління саме із застосуванням комп'ютерних технологій. Наприклад, за інформацією Секретаріату Кабінету Міністрів Укра-

їни з травня 2011 р. по липень 2017 р. до Секретаріату Кабінету Міністрів надійшло 17 654 запити на інформацію. Із них отримано електронною поштою 10 614 (60,1%), поштою – 6300 (35,7%), телефоном – 633 (3,6%), факсом – 107 (0,6%) [1, с. 167].

Громадськість відносить до переваг електронного уряду такі його характеристики: краща підзвітність суспільству (36%), більша доступність інформації (23%), покращення результативності й ефективності витрачання коштів (21%), більш зручні послуги (13%) [9, с. 165].

Але незважаючи на переваги е-урядування, варто не забувати про загрози, які можуть виникнути в процесі застосування цифрових технологій у публічному управлінні. Як приклад можна навести блокування у 2013 році електронних реєстрів Міністерства юстиції приватними компаніями, яке фактично призвело до повного призупинення всіх інтернет-ресурсів та інформаційно-комунікаційних систем органів публічного управління, а також ураження вірусом інформаційних ресурсів органів публічної влади в червні 2017 р. Ці приклади свідчать про необхідність суворого дотримання умов інформаційної та кібербезпеки, освоєння нових засобів захисту інформації в інформаційно-комунікативних системах.

Реалізація концепції відкритого урядування у здійсненні державних повноважень і функцій можлива на основі дотримання таких принципів:

1. Принципи інформаційної відкритості – своєчасне надання інформації про діяльність органів державної влади, доступ до якої спеціально не обмежений законами, актами президента та уряду, яка є відкритою, загальнодоступною і достовірною, у форматі, зручному для її пошуку, обробки і подальшого використання, в тому числі у формі відкритих даних.

2. Принцип зрозумілості – уявлення цілей, завдань, планів і результатів діяльності органів виконавчої влади у формі, що забезпечує просте і доступне сприйняття суспільством інформації про діяльність зазначених органів влади.

3. Принцип залучення громадського суспільства – забезпечення можливості участі громадян, громадських об'єднань і підприємницької спільноти в розробленні й реалізації управлінських рішень з метою врахування їхніх думок і пріоритетів, а також створення системи постійного інформування та діалогу [3].

Що стосується досвіду впровадження відкритого урядування в українській державі, то слід відзначити реалізацію низки кроків, важливих для підвищення рівня відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та побудови електронної демократії:

– створений урядовий веб-сайт «Громадянське суспільство і влада» (<https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada>), що

спрощує доступ громадян до обговорення проектів суспільно важливих державних рішень та інформації про заходи, що здійснюються урядом і органами виконавчої влади в напрямі налагодження взаємодії з громадськістю, відповідні сайти утворені органами державного управління на всіх рівнях;

– створені центри надання адміністративних послуг, функціонування Єдиного державного порталу адміністративних послуг, ведення Реєстру адміністративних послуг;

– запроваджено окремі технології електронного урядування (можливість громадян подавати електронні петиції на сайтах Верховної Ради та Президента), створено Державне агентство з питань електронного урядування України;

– функціонують елементи електронної демократії – Національний портал відкритих даних, електронні системи Prozorro;

– використовуються інформаційні технології – робота системи електронного вступу до ЗВО, онлайн-калькулятору для розрахунку субсидій, електронний кабінет платника податків, можливість відстеження транспорту онлайн, інфраструктура електронної ідентифікації: ЕЦП та альтернативні механізми електронної ідентифікації (BankID, MobilID) тощо.

Отже, можна виокремити такі наслідки впровадження е-урядування, відкритість та прозорість діяльності органів влади, значне підвищення якості надання адміністративних послуг, забезпечення доступу громадян до інформації органів влади за допомогою сучасних інформаційних технологій [8, с. 18].

Варто також зазначити, що стабільність і розвиток демократичної держави неможливі без організації дієвого діалогу між органами державної влади, організаціями громадського суспільства і громадянами. Комунікаційні процеси в державному управлінні відіграють надзвичайно важливу роль у процесі підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Згідно з результатами опитування громадськості є суперечності між цілями адміністративних реформ і реальними результатами комунікативної діяльності місцевих органів влади, характерними рисами якої є брак у державних службовців професіоналізму для налагодження ефективної комунікації з громадянами-клієнтами (53% опитаних), надмірна політизованість інформування населення (47), невідповідність потребам споживачів публічних послуг (45%), поширеність корупції (41%), ненадійність зворотних зв'язків з населенням (35%), бюрократизація управлінського апарату (33%). Доведено, що подальша розбудова демократичного, правового, інформаційного суспільства в Україні можлива за умови подолання зазначених недоліків [11].

Досліджуючи питання стратегічних комунікацій в українському державотворенні, О. Кушнір наго-

лошує що в сучасній практиці державного управління «стратегічні комунікації» здебільшого розглядаються з позиції національної безпеки. Зокрема, визначення цьому поняттю дано у Воєнній доктрині України, затвердженій Указом Президента України від 24 вересня 2015 року № 555, як «належне використання комунікативних можливостей держави—публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави» [5]. Тобто структура стратегічних комунікацій включає такі елементи: військові зв'язки, зв'язки з громадськістю, інформаційні та психологічні операції, заходи, спрямовані на просування цілей держави, публічна дипломатія.

Так, у Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах та затвердження плану заходів щодо її реалізації» зазначається, що реалізація спрощення управлінських процедур, скорочення адміністративних витрат, застосування сучасних методів державного управління, здійснення контролю за ефективністю діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, забезпечити високий ступінь інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, надати можливості громадянам та організаціям безпосередньо брати участь у процесах підготовки проектів рішень, що приймаються на всіх рівнях державного управління, зменшити рівень корупції та тонізації економіки, досягти якісно нового рівня управління державою і суспільством у цілому, а також зміцнити довіру до інститутів держави [6].

В українській системі взаємодії органів державної влади та громадськості можна виділити дві інформаційно-комунікативні системи: внутрішню (комунікації, що забезпечують взаємодію суб'єктів різних рівнів управління, підрозділів, посадовців шляхом налагодження комунікаційних каналів у процесі особливих контактів, обміну документацією, функціонування електронних засобів зв'язку) і зовнішню (комунікації з органами влади різного рівня, які знаходяться в системі підпорядкування один одному, наприклад, для районних державних адміністрацій – обласні державні адміністрації, для облдержадміністрацій – виконавчі органи центрального рівня, а також різні групи громадськості).

За світовим індексом розвитку електронного уряду ООН (e-Government Development Index), який міститься в дослідженнях E – Government – Survey, у 2016 році Україна зайняла 62-гу позицію зі 193-х. Рейтинг рівня розвитку країн розподіляється на основі отриманого ними загального індексу, який складається з трьох підіндексів, що характеризують стан веб-присутності державних органів, телекомунікаційної інфраструктури, людського капіталу [6].

У порівнянні з рейтингом 2014 року «United Nations E – Government Survey 2014. E – Government For The Future We Want» (проводиться раз на два роки) Україна спромоглася піднятися в рейтингу 2016 року на 25 позицій. У 2018 році Україна посіла 82-ге місце [2].

Висновки. У результаті аналізу можна сказати, що на ІКТ впливають такі показники, як відкрита та прозора влада, автоматизація більшості управлінських процесів, електронна демократія. За допомогою інформаційних комунікацій можливе істотне підвищення ефективності таких ланок, як: ефективність внутрішньої роботи кожної установи окремо: ефективність взаємодії органів влади між собою.

Визначено, що складовими структурами інформаційно-комунікативних процесів у сфері державно-управлінської діяльності виступають: семантичний, технічний та інфлуєнтальний рівні. Саме ці складники дозволяють виявити та найбільш детально описати основні компоненти державно-управлінської комунікації, які забезпечують умови ефективної взаємодії суб'єктів державно-управлінської діяльності з їхніми безпосередніми партнерами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Берназюк О. Роль та місце цифрових технологій у сфері публічного управління. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 10. С. 166–170.
2. Електронне врядування для підзвітності влади та участі громади (EGAP). URL: <http://eef.org.ua/programi/efektivne-upravlinnya-ta-gromadyansk/elektronne-vryaduvannya-egap/>.
3. Карлова В. Впровадження концепції відкритого урядування в Україні як інструмент демократизації державного управління. *Відкрити очі*. 2017. URL: <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2017/03/blog-post.html>.
4. Луценко С.М., Кучабський О.Г. Генезис інформаційно – комунікаційних теорій сучасного суспільства. *Публічне управління: теорія та практика*. 2012. № 2. С. 60–67.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 22. Ст. 1291.
6. Про схвалення Концепції впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 р. № 844 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/844-2017-%D1%80#Text>.
7. Романенко Є.О. Державно-управлінська комунікація як механізм реалізації державної політики. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_2_5
8. Семенченко А.І., Серенок А.О. Електронне урядування та електронна демократія. Київ, 2017. Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації. 72 с. URL: https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_002_Feb_2018.pdf

9. Синицький К., Олійник Я., Міхальова М. Кращі практики впровадження електронного урядування: зарубіжний досвід. *Методичні матеріали до навчальної дисципліни: «Теоретико-методологічні, організаційні та інституційні основи електронного урядування»*. Київ, 2010. 166 с.

10. Степанов В.Ю. Інформаційне забезпечення системи державного управління. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 1. С. 226–231.

11. Терещенко Д.А. Організаційно-правове забезпечення комунікативної діяльності місцевих органів влади : автореф. дис. ... на здобуття наукового ступеня к.н.з. держ. управління. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj117-91cjNAhWhF5oKHTEfDhYQFggjMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbu.gov.ua>

12. Томлін-Тотаренко В.Б. Інформаційні технології в державному управлінні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. 2013 Т. 226. Вип. 214. С. 61–65.

13. Чернов С. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід. Запоріжжя, 2017. 603 с.

14. Шпак Н.О. Переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. *Вісник Національного університету «Львів. Політехніка»*. 2012. № 727. 479 с.

REFERENCES:

1. Bernaziuk O. (2017) Rol ta mistse tsyfrovyykh tekhnolohii u sferi publichnoho upravlinnia. [The role and place of digital technologies in public administration]. *Pidpriemstvo, hospodarstvo i pravo*. № 10. S. 166–170.

2. Elektronne vriaduvannia dlia pidzvitnosti vlady ta uchasti hromady (EGAP). [E-government for government accountability and public participation]. Rezhym dostupu: URL: <http://eef.org.ua/programi/efektivne-upravlinnya-ta-gromadyansk/elektronne-vryaduvannya-egap>.

3. Karlova V. (2017) Vprovadzhennia kontseptsii vidkrytoho uriaduvannia v Ukraini yak instrument demokratyzatsii derzhavnoho upravlinnia [Introduction of the concept of open governance in Ukraine as a tool for democratization of public administration]. *Vidkryty ochi*. URL: <http://www.vidkryty-ochi.org.ua/2017/03/blog-post.html>.

4. Lutsenko S.M. (2012) Henezys informatsiino-komunikatsiinykh teorii suchasnoho suspilstva. [The genesis of information and communication theories of modern society]. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*. № 2. S. 60–67.

5. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 2 veresnia 2015 roku «Pro novu redaktsiiu Voiennoi doktryny Ukrainy»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 veresnia 2015 roku № 555/2015 (2015) [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 2, 2015 «On the new edition of the Military Doctrine of Ukraine»: Decree of the President of Ukraine of September 24, 2015 № 555/2015]. *Ofitsiinyi visnyk Prezydenta Ukrainy*. № 22. St. 1291.

6. Pro skhvalennia Kontseptsii vprovadzhennia informatsiinoi systemy upravlinnia liudskymy resursamy v derzhavnykh orhanakh ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.12.2017 № 844 – r (2017) [On approval of the Concept for the implementation of the information system for human resources management in state bodies and approval of the action plan for its implementation: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 01.12.2017 No. 844-p. Kabinet Ministriv Ukrainy. № 844-r.

7. Romanenko Ye. O. (2013) Derzhavno-upravlińska komunikatsiia yak mekhanizm realizatsii derzhavnoi polityky [The Public-management communication as a mechanism for implementing public policy]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_2_5.

8. Semenchenko A.I., Serenok A.O. (2017) Elektronne uriaduvannia ta elektronna demokratiya. Chastyna 2: Elektronne uriaduvannia: osnovy ta stratehii realizatsii. [E-government and e-democracy. Part 2: E-Government: Fundamentals and Implementation Strategies] K. 72 s.

9. Synytskyi K. (2010) Krashchi praktyky vprovadzhennia elektronnoho uriaduvannia: zarubizhnyi dosvid. *Metodychni materialy do navchalnoi dystsypliny: «Teoretyko-metodolohichni, orhanizatsiini ta instytutsiini osnovy elektronnoho uriaduvannia»* [The best practices in implementing e-government: foreign experience. Methodological materials for the academic discipline: «Theoretical and methodological, organizational and institutional foundations of electronic management»]. K. 166 s.

10. Stepanov V. Iu. (2013) Informatsiine zabezpechennia systemy derzhavnoho upravlinnia. [The snformation support of the public administration system]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia..* № 1. S. 226–231.

11. Tereshchenko D. A. Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia komunikatyvnoi diialnosti mistsevykh orhaniv vlady. *Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata nauk z derzhavnoho upravlinnia* [Organizational and legal support of communicative activities of local authorities]. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj117-91cjNAhWhF5oKHTEfDhYQFggjMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbu.gov.ua>.

12. Tomlin-Totarenko V.B. (2013) Informatsiini tekhnolohii v derzhavnomu upravlinni. *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu «Kyievo-Mohylianska akademiia»*. [The information technologies in public administration]. T. 226. Vyp. 214. S. 61–65.

13. Chernov S., Voronkova V., Banakh V., ta in (2017) Publichne upravlinnia ta administruvannia v umovakh informatsiinoho suspilstva: vitchyzniani i zarubizhnyi dosvid: monohrafiia. [The public management and administration in the context of the information society: domestic and foreign experience]. Z. 603 s.

14. Shpak N.O. (2012) Perevahy vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v Ukraini. [Advantages of using information and communication technologies in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lviv. Politekhnik»*. № 727. 479 s.

The role and features of information and communication technologies interaction of public authorities with civil society

Karetna Olga Alexandrivna

PhD (Political Sciences),
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Sociology
National University
"Odessa Law Academy"
Fontanska doroha str., 23, Odessa,
Ukraine

Myloserdna Iryna Mykhailivna

PhD (Political Sciences),
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Political Theories
National University
"Odessa Law Academy"
Fontanska doroha str., 23, Odessa,
Ukraine

Ignatieva Iryna Ihorivna

PhD (Political Science),
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Sociology
National University
"Odessa Law Academy"
Fontanska doroha str., 23, Odessa,
Ukraine

The article analyzes the role and features of information and communication technologies in ensuring and open interaction of public authorities with civil society in modern conditions. The end of the XX – the beginning of the XXI centuries - a period of rapid development of new information and communication technologies, which in the technological development of mankind act as a catalyst for radical changes in society, thus changing traditional ideas about political and cultural values of mankind.

Information and communication technologies are an integral part of the functioning of modern society, on which depends not only the development of science and technology, but also democracy. In turn, one of the necessary prerequisites for sustainable democratic development is transparent and open government, which is the key to effective policy. Therefore, the concept of open government continues to be implemented in modern democracies.

The implementation of the concept of open government is possible on the basis of compliance with the following principles in the exercise of state powers and functions: the principles of information openness, the principle of clarity, the principle of involving civil society, the principle of accountability.

One of the open government tools is e-government, which provides new forms of communication between citizens, business and government, unimpeded access to public information promotes citizen participation in the development and implementation of government decisions, providing better services.

Two information and communication systems can be distinguished in the Ukrainian system of interaction between public authorities and the public: internal (communications that ensure the interaction of entities of different levels of government, departments, officials by establishing communication channels in the process of special contacts, exchange of documents, electronic means of communication), and external (communications with authorities of different levels, which are in the system of subordination to each other, for example, for district state administrations and - regional administrations to regional administrations - the executive body of the central level and various community groups)

Key words: communication, information and communication technologies, cooperation, state and administrative activity, e-government.